

Faculteit voor Veiligheid
en Welzijn
Ministerie van Veiligheid
en Justitie

Vragenlijstonderzoek naar

- corona-gedragseenheid
- vragenlijstonderzoek
- resultaten
- gebruik van resultaten

5.1.2e

Corona Gedragseenheid | juni 2020

Aanleiding voor gedragsonderzoek

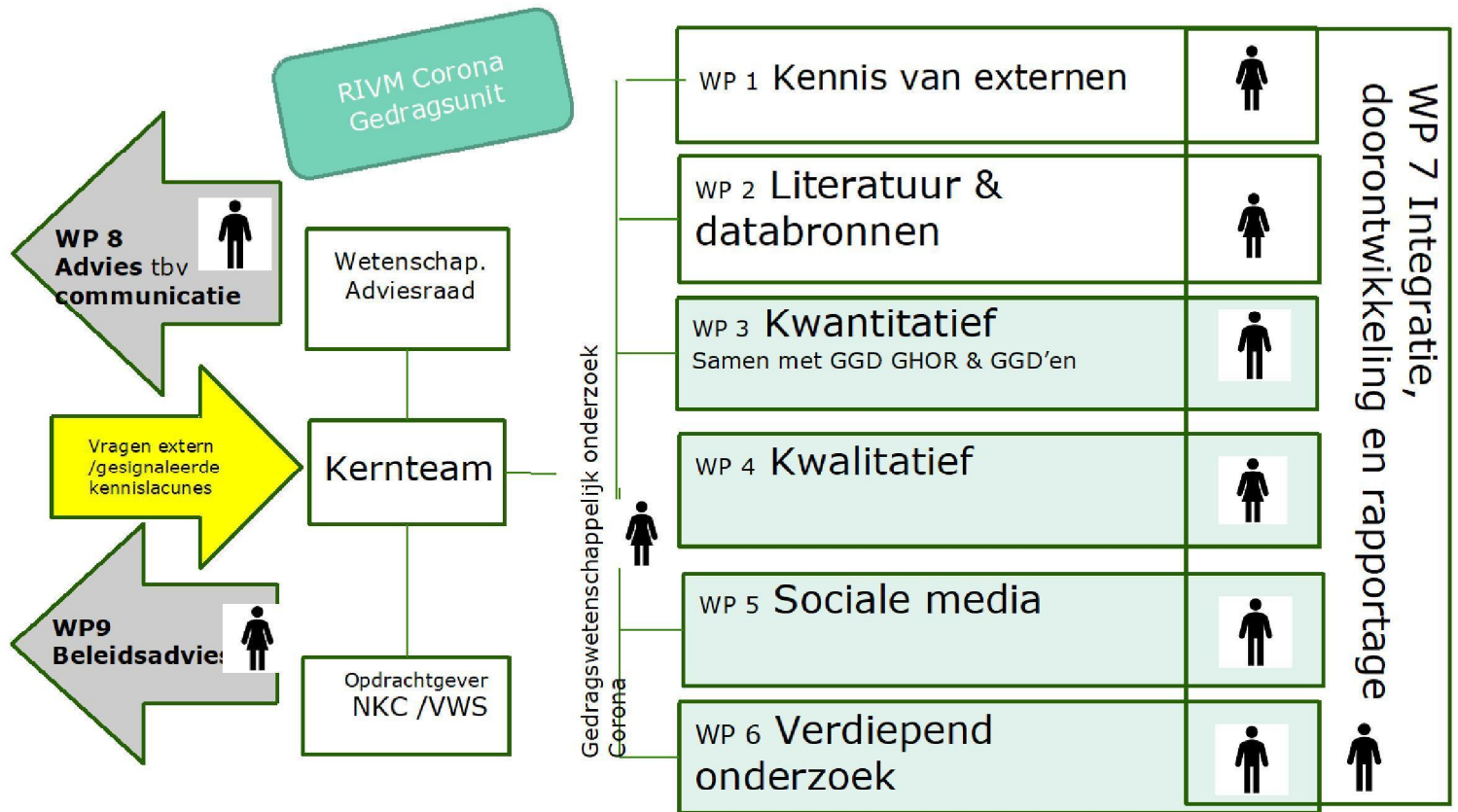
- Preventief gedrag speelt een belangrijke rol bij het samen onder controle krijgen van het nieuwe coronavirus.
- Ook bij het gezond blijven tijdens de coronapandemie is gezond gedrag van belang.
- Onderzoek naar gedrag en gezondheid biedt inzichten hoe mensen te helpen om gedragsregels te blijven volgen. Ook met oog voor de eigen gezondheid en die van de mensen om hen heen.
  - > Evidence-based beleid en communicatie op lokaal en nationaal niveau
  - > Wetenschappelijke inzichten

Corona Gedragsunit (*sinds 20 maart 2020*)

- Bijdragen aan de effectiviteit van Corona maatregelen, met gedragswetenschappelijke kennis & inzichten
- Doel: gezonde bevolking – fysiek, sociaal en mentaal
- Gedragsexpertiseteam RIVM als basis
  - Inmiddels ca 70 collega's ingehaakt...
  - Onafhankelijke wetenschappelijke adviesraad

Literatuuronderzoek

Waarom installeren mensen (geen) contactsporingsapps?

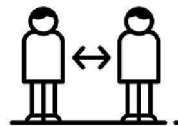
Wat zijn gedragseffecten van zelftesten?

Wanneer gaan mensen in thuisisolatie?

Leiden mondkapjes tot schijnveiligheid?

Wat draagt er bij aan afstand (blijven) houden?

Welke onderzoeken lopen er in NL?

<https://www.rivm.nl/gedragwetenschappelijke-literatuur>

Kwantitatief onderzoek

- Vragenlijstonderzoek
- Leeftijd: 16+
- 3 wekelijks (5 rondes)
- Via GGD-panels
- Open link

Kwalitatief onderzoek: Verdiepende interviews

- Onderzoeksvorm: 5 interviewrondes
- Cohort (17)
  - Specifieke groepen (15 mensen per ronde); jongeren, migranten

"Naleven maatregelen uit solidariteit

1,5 m afstand houden lukt het minst goed met vrienden en familie"

Verdiepend onderzoek bijv Serologische 'zelftesten'

Onderzoek om inzicht te krijgen in attitude, effect op gedrag en informatiebehoefte

- Literatuuronderzoek
- Exploratieve interviews (n=5)
- Vragenlijst onderzoek (n=1003)
- Verdiepende interviews (n=16)

Voorlopige resultaten

- Voor mensen loopt diagnostisch en serologisch testen door elkaar
- Weinig animo voor kopen zelftest
- Nauwelijks invloed op gedrag
- Na zelftest uitslag behoefte aan goede informatie en duiding

Advies tbv communicatie

Stappenplan

ontwikkelen overheidscommunicatie en interventies

Ter illustratie zijn er drie voorbeelden ingevuld

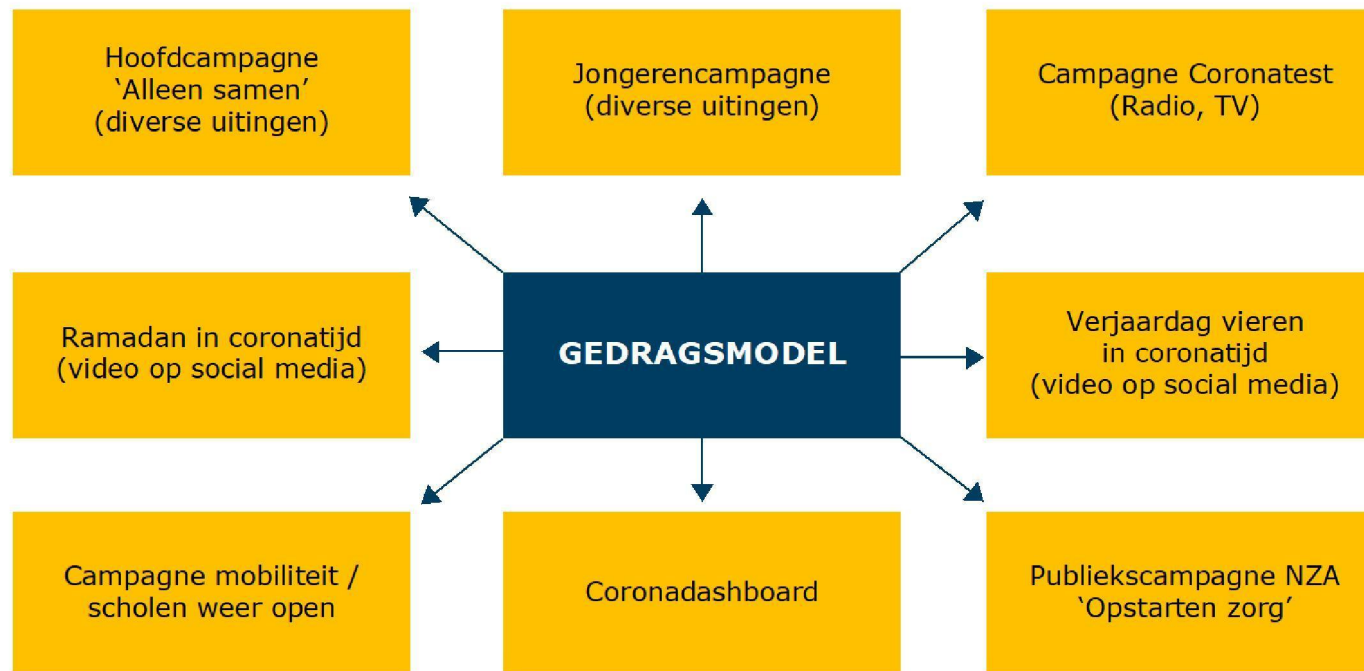
	Afstand houden	Handen wassen	Niet op bezoek
	Stap 1a definieer doelgedrag		
	Gedrag	Gedrag	Gedrag
	1,5 m afstand houden van iedereen, behalve personen (asymptotisch) uit eigen huishouden.	Meerdere keren per dag handen wassen o.a. na het boodschappen doen.	Niet op bezoek gaan bij familie, vrienden en kennissen.
	Onderbouwing	Onderbouwing	Onderbouwing
	1,5m afstand houden is belangrijke maatregel infectiepreventie (RIVM), maar gedrag vol blijven houden blijkt uitdaging.	Regelmatig handen wassen is een belangrijke maatregel om besmetting te voorkomen (RIVM).	Hoe minder sociaal verkeer, hoe minder kans op besmetting (RIVM).
	Stap 1b definieer doelgroep		
	Doelgroep	Doelgroep	Doelgroep
	Nederlandse bevolking in het algemeen.	Nederlandse bevolking in het algemeen.	Jongeren tussen de 16 en 23 jaar.
	Onderbouwing	Onderbouwing	Onderbouwing
	Signalen van gezagsdragers geven aan dat mensen zich minder goed aan de 1,5 m afstand houden.	De gedragsmaatregelen zijn voor iedereen van groot belang om besmetting te voorkomen.	Signalen van gezagsdragers en jongerenwerkers geven aan dat jongeren in deze leeftijdsgroep

Stappenplan ontwikkeld:

1. Definieer doelgedrag
2. Definieer doelgroep
3. Bepaal determinanten (zie *gedragsmodel*)
4. Bepaal methoden voor gedragsverandering
5. Bepaal wie boodschap verspreidt
6. Evalueer

Voorbeelden van uitingen waaraan is bijgedragen

RIVM De Zorg voor morgen begint vandaag

Publicaties Onderwerpen Over RIVM Internationaal

Zoeken

Home > Gedragwetenschappelijk onderzoek COVID-19

Gedragwetenschappelijk onderzoek COVID-19

Onderzoek naar gedrag tijdens de coronapandemie

In dit onderwerp

Onderzoek gedragsmaatregelen en welbevinden

Beleving coronacrisis

Publicatiedatum 12-06-2020 | 12:33

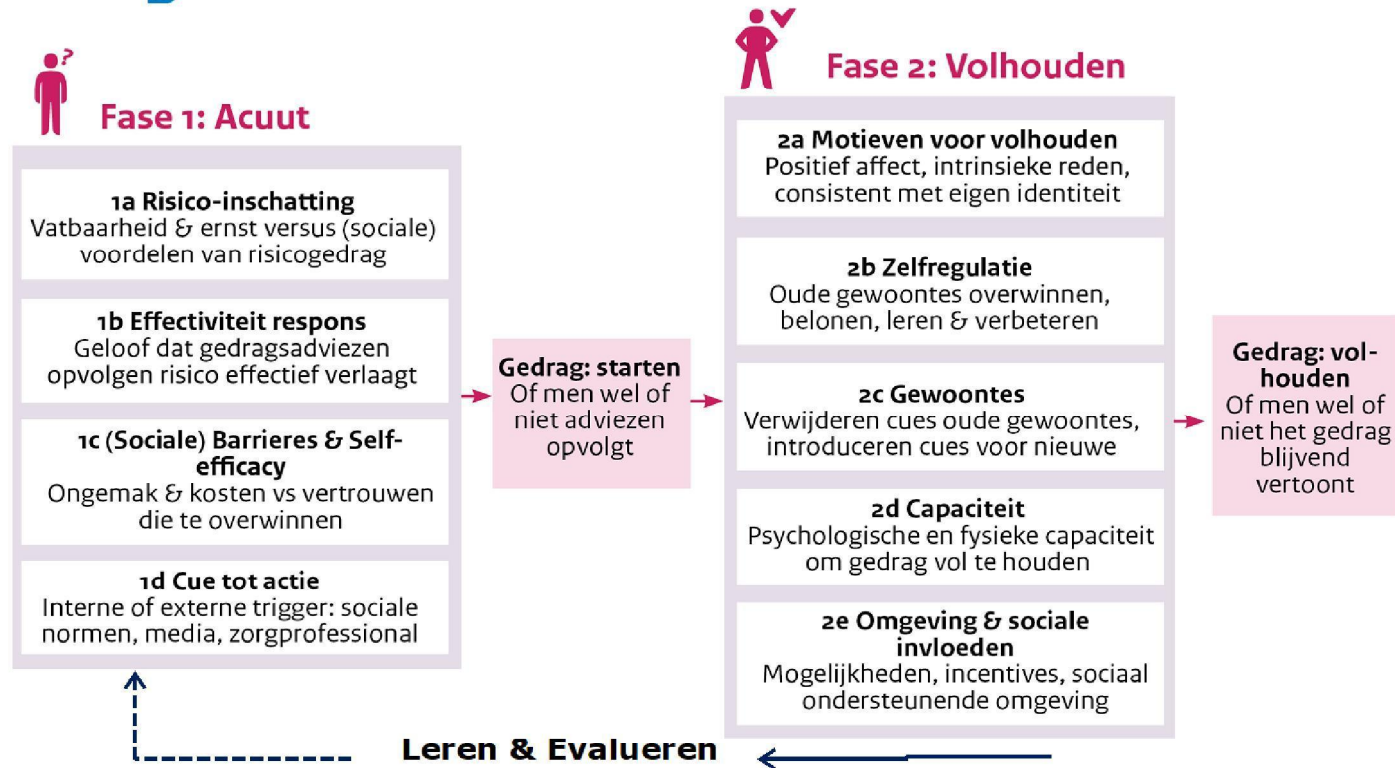
Preventief gedrag speelt een belangrijke rol bij het samen onder controle krijgen van het nieuwe coronavirus. Ook bij het gezond blijven tijdens de coronapandemie is gezond gedrag van belang. Onderzoek naar gedrag en gezondheid biedt inzichten hoe mensen te helpen om gedragsregels te blijven volgen. Ook met oog voor de eigen gezondheid en die van de mensen om hen heen.

Gedragwetenschappen

De WHO geeft gedragwetenschappen een belangrijke plaats in de bestrijding van pandemieën, naast andere essentiële expertise zoals virologie, epidemiologie, en geneeskunde. In lijn daarmee zet het RIVM wetenschappelijke

Gedrag is meer dan Kennis

Faculteit voor Veiligheid
en Welzijn
Ministerie van Veiligheid
en Justitie

Vragenlijstonderzoek naar

- corona-gedragsonderzoek
- vragenlijstonderzoek**
- resultaten
- gebruik van resultaten

5.1.2e

Corona Gedragsonderzoek | juni 2020

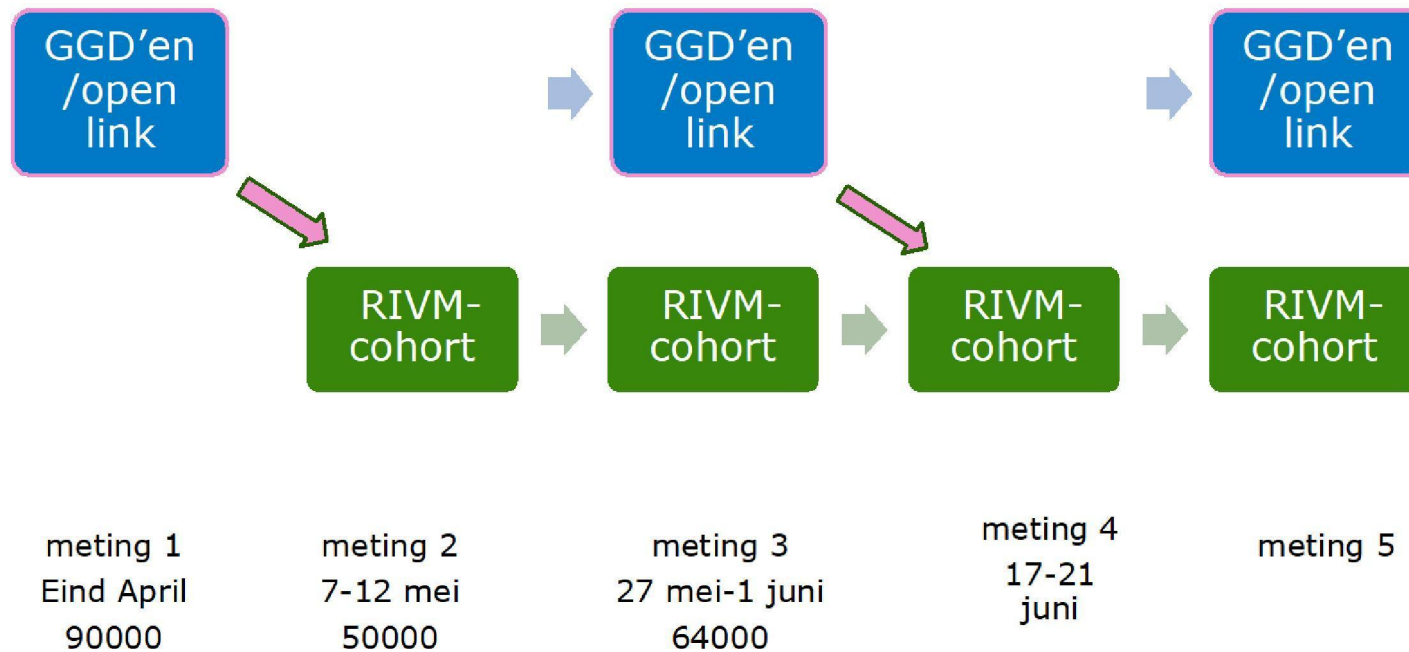
Methode

- Vragenlijstonderzoek
- Leeftijd: 16+
- 3 wekelijks
- 5 rondes
  - vervolg?
- Deelnemers via GGD-panels en open link

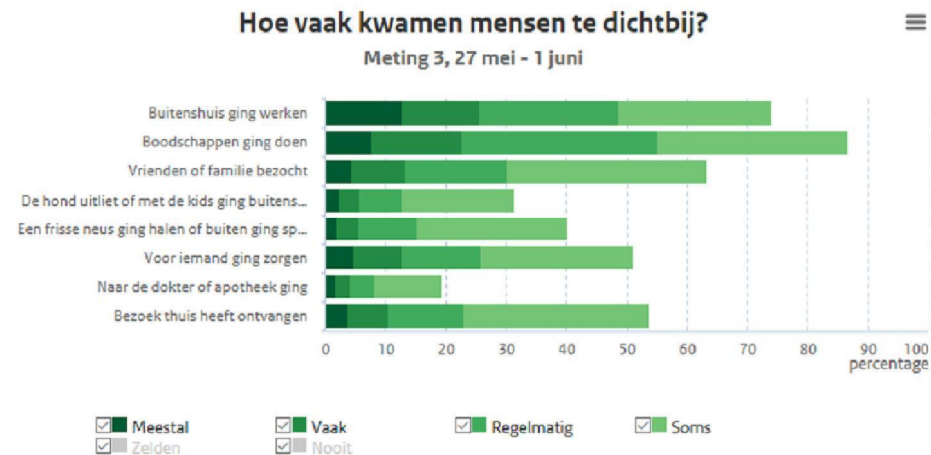
Metingen vragenlijstonderzoek

Methode

- Onderwerpen:
  - Naleven gedragsregels
  - Draagvlak
  - Verklarende factoren
    - > Risicoperceptie
    - > Makkelijk?
    - > Helpen ze?
    - > Wat doen anderen?
  - Leefstijl/welbevinden
  - Vertrouwen in aanpak overheid
  - Media

- Bestaande en nieuwe vragen
- 3 varianten van vragenlijsten (kort)

Uitdagingen

- Vragenlijst
  - Hoe vraag je gedrag na?
  - Veranderingen in maatregelen (na persco), maatschappij
  - Beperkingen hoeveel je kunt vragen
  - Lengte van vragenlijst?

- Onderzoeksgroep
  - Alle bevolkingsgroepen?
  - 16+

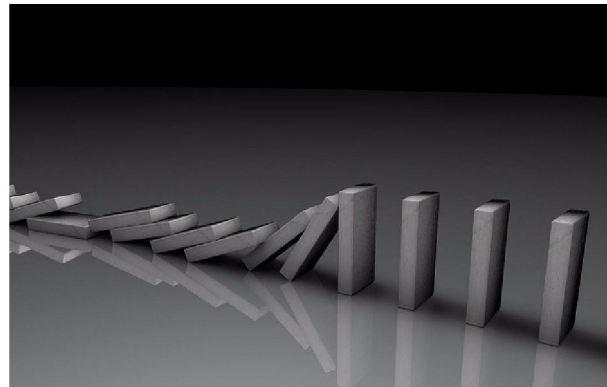
Uitdagingen

- Analyse
  - Hoe snel nieuwe constructen te analyseren?
  - Enorme hoeveelheid data
  - Genoeg mensen om over te rapporteren, bijv bepaalde regio's, subgroepen
  - Op welke deelnemers baseer je iedere ronde je resultaten op?
  - Missende waardes
  - Rijkdom van een open vraag bij 90000 respondenten..... heel veel verhalen.
- Rapportage
  - Snel rapporteren
  - Lokaal kan behoefte anders zijn dan nationaal

Uitdagingen

- Afstemming
  - Bestaande netwerken/nieuwe samenwerkingen
  - GGD Ghor - RIVM
  - GGD Ghor met GGD-en
  - GGD'-ers helpen met analyses/rapportages
  - Verschillende disciplines binnen RIVM
- Planning
  - Snel
  - Ambitieuus
  - Eén vertraging heeft impact op alle vervolgstappen

Faculteit voor Veiligheid
en Welzijn
Instituut voor Veiligheid
en Gezondheid

Vragenlijstonderzoek naar

- corona-gedragseenheid
- vragenlijstonderzoek
- resultaten**
- gebruik van resultaten

5.1.2e

Corona Gedragseenheid | juni 2020

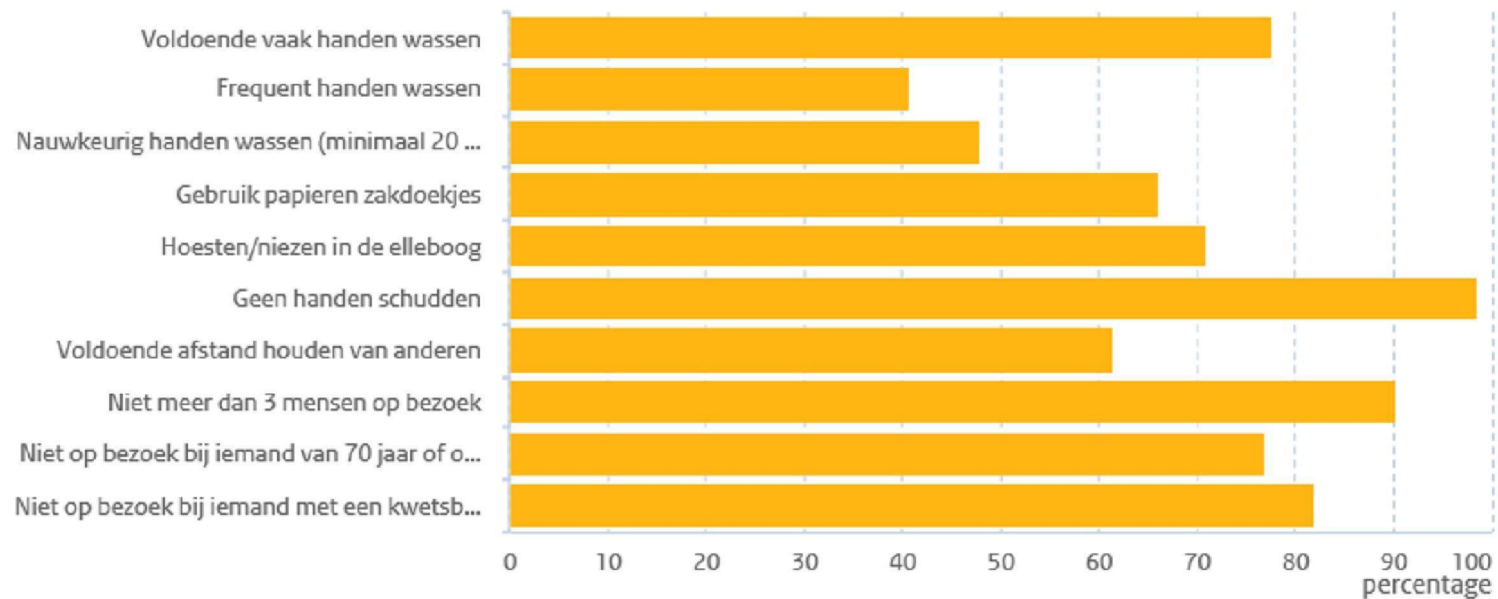

Naleven van gedragsregels

Houden mensen zich aan de gedragsregels

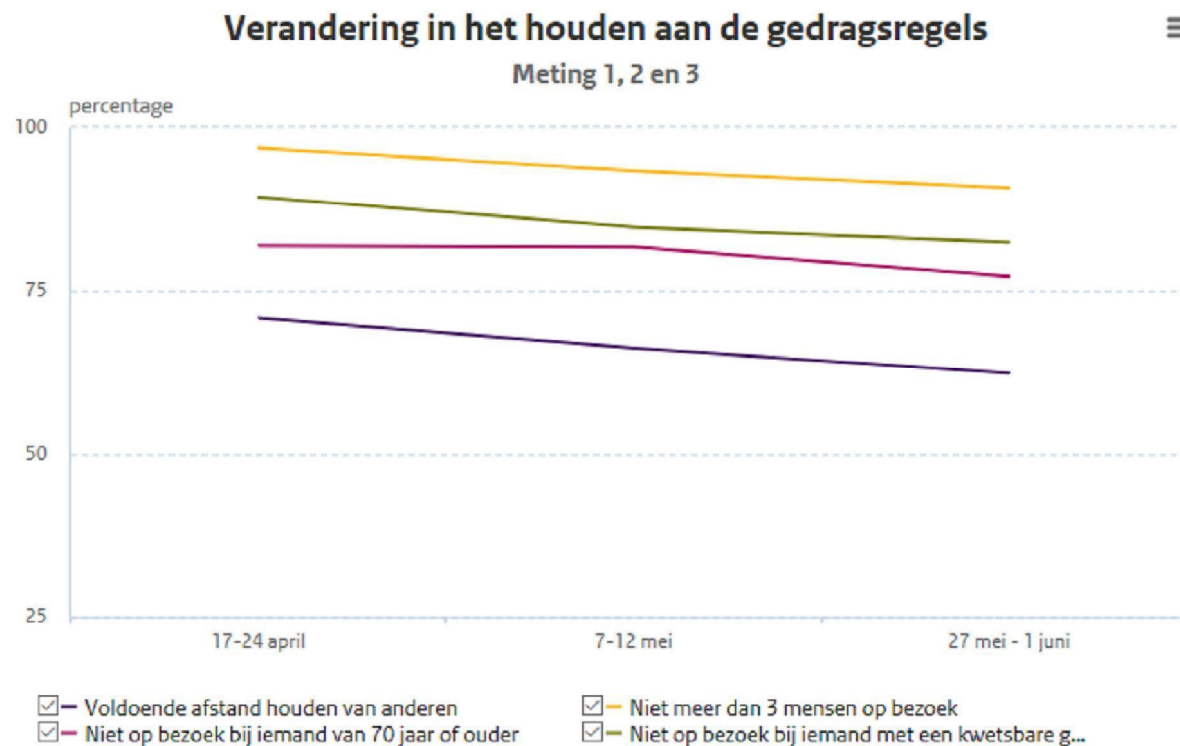
Meting 3, 27 mei - 1 juni

<https://www.rivm.nl/gedragsonderzoek/maatregelen-gedrag-intern-juni-2020-n-gedragsregels>

Naleven van 1,5m afstand houden wordt lastiger

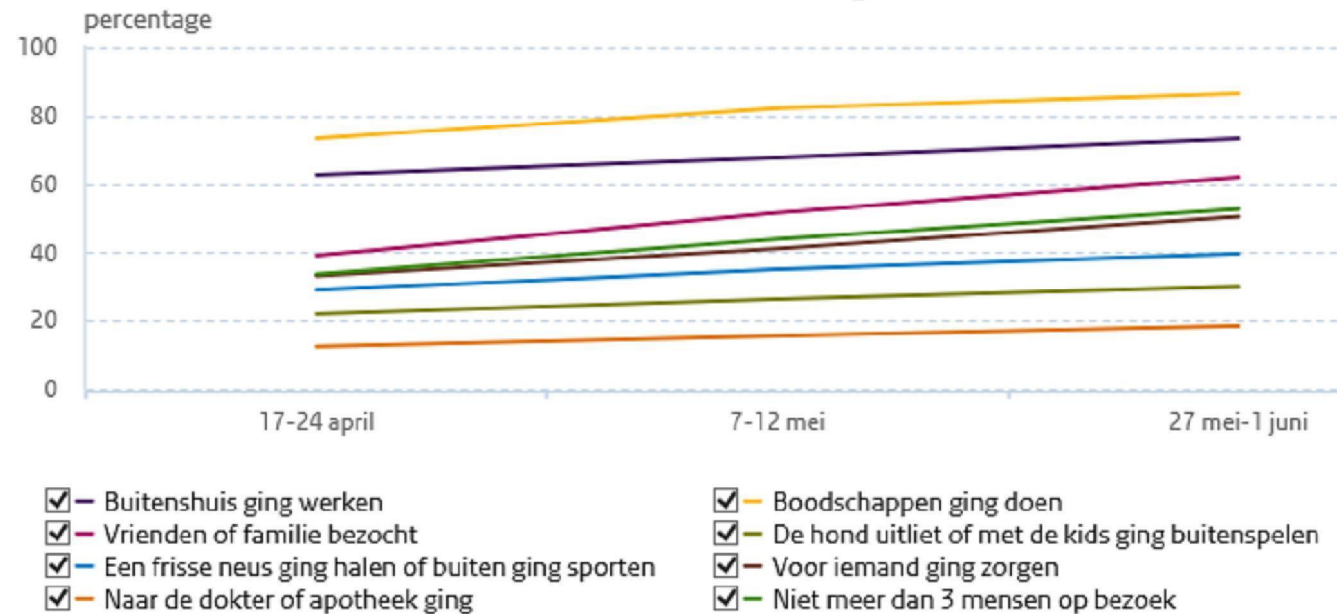

Dit is lastig bij werk buitenshuis, boodschappen, bezoek

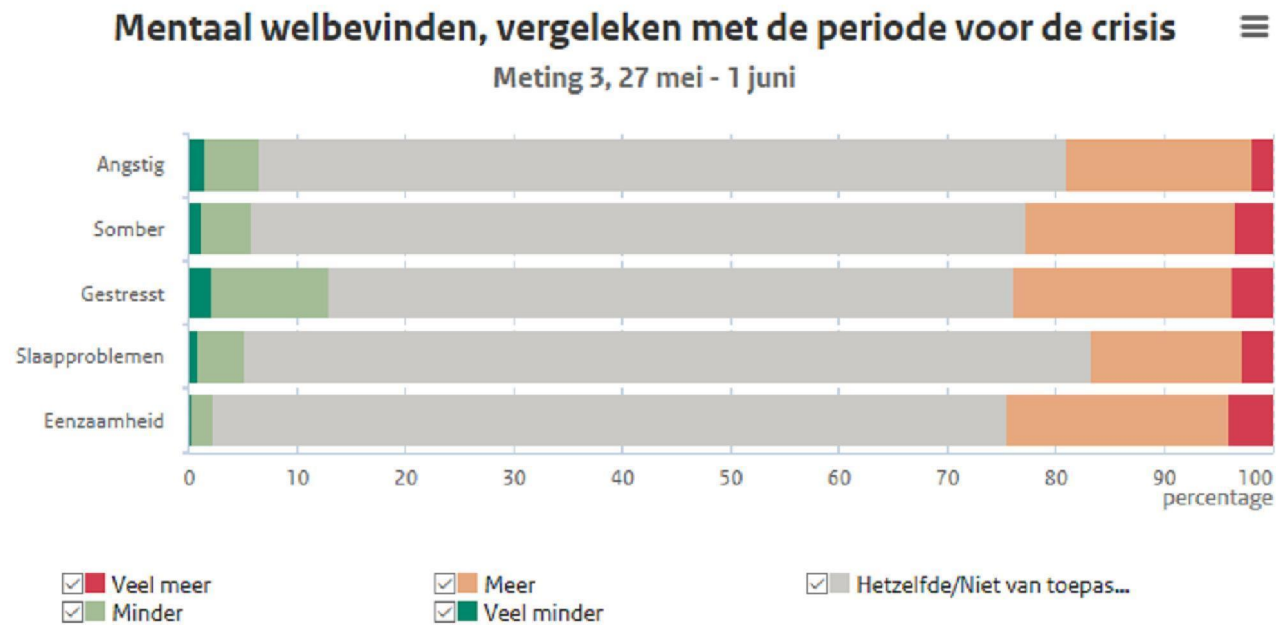
Verandering in het dichtbij komen

Soms tot meestal, meting 1, 2 en 3

Mentaal welbevinden: *minder, maar ook meer*

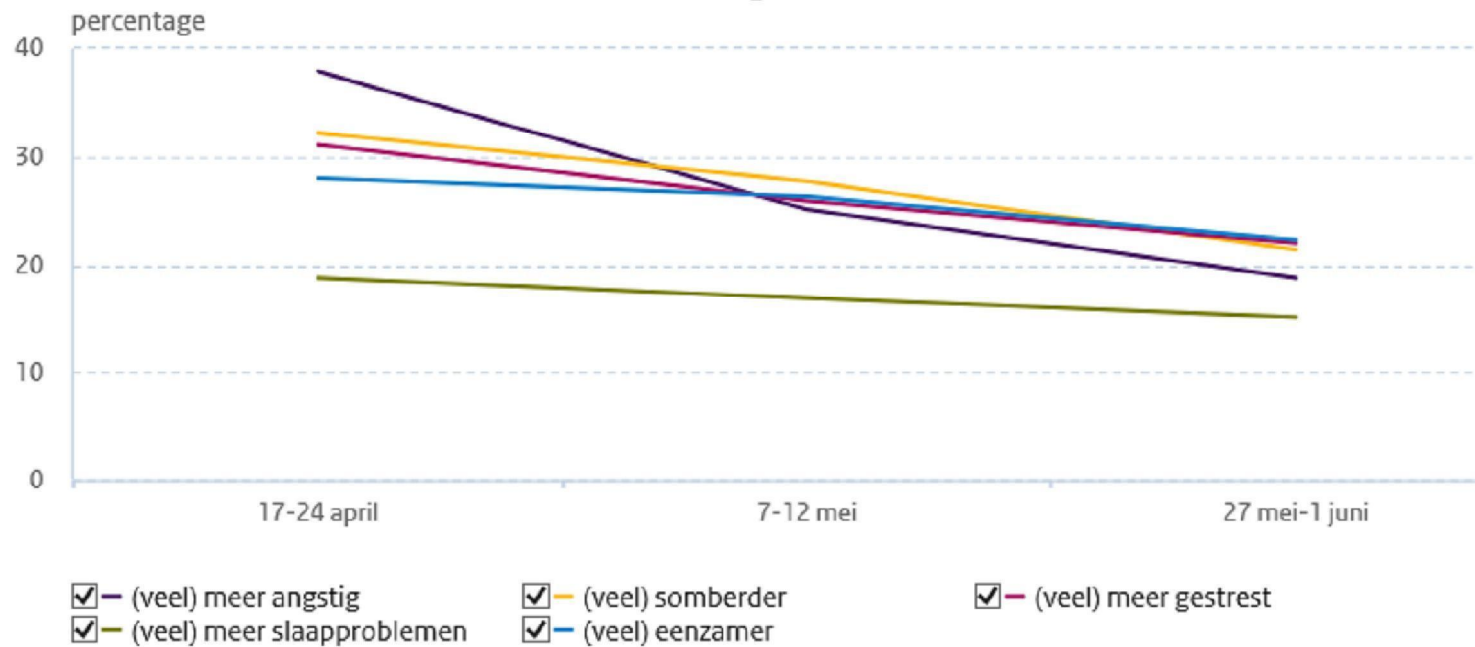

Mentaal welbevinden: *verbeterd vgl met april*

Verandering in mentaal welbevinden

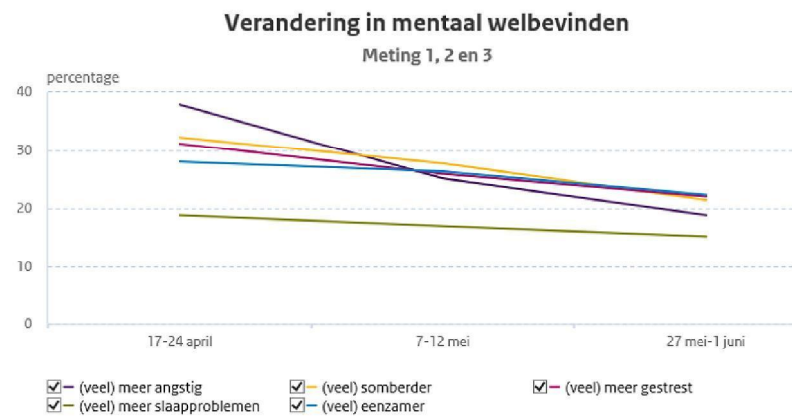
Meting 1, 2 en 3

Mentaal welbevinden: *verbeterd vgl met april*

- Bij wie niet?
- Ronde 4:
  - Meten van zorgbehoefte
  - Open vraag

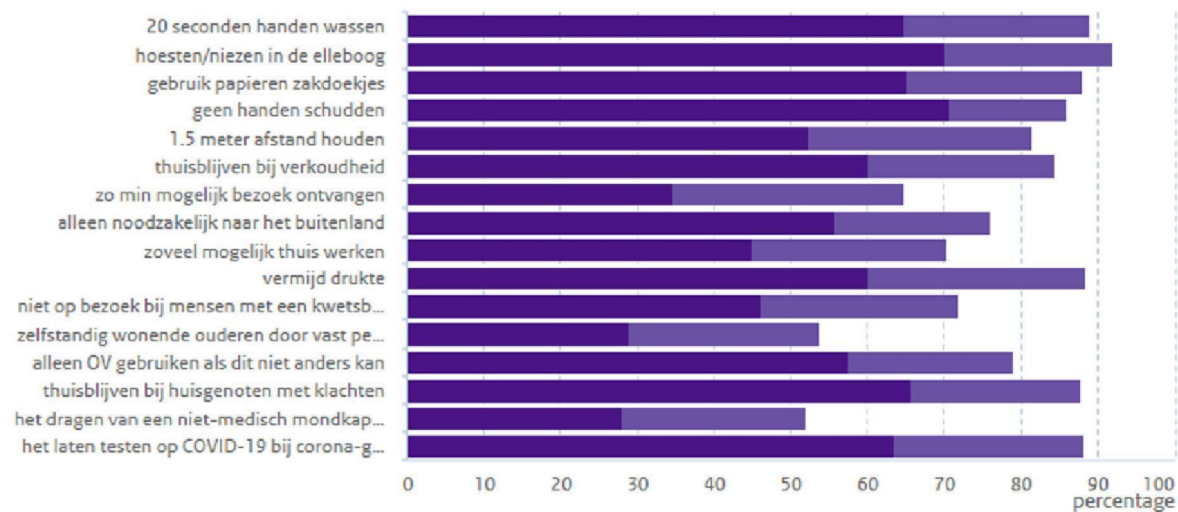

Draagvlak: *Hoog, maar wel afgenomen*

Wat is het draagvlak om zich aan de maatregelen te houden

Meting 3, 27 mei - 1 juni

Helemaal wel
  Wel
  Neutraal
  Niet
 Helemaal niet
  Geen mening

<https://www.rivm.nl/gedragsonderzoek/maatregelen-welbevinden/draagvlak>

Corona Gedragsonderzoek 1 juni 2020

Hoe goed helpen de maatregelen?

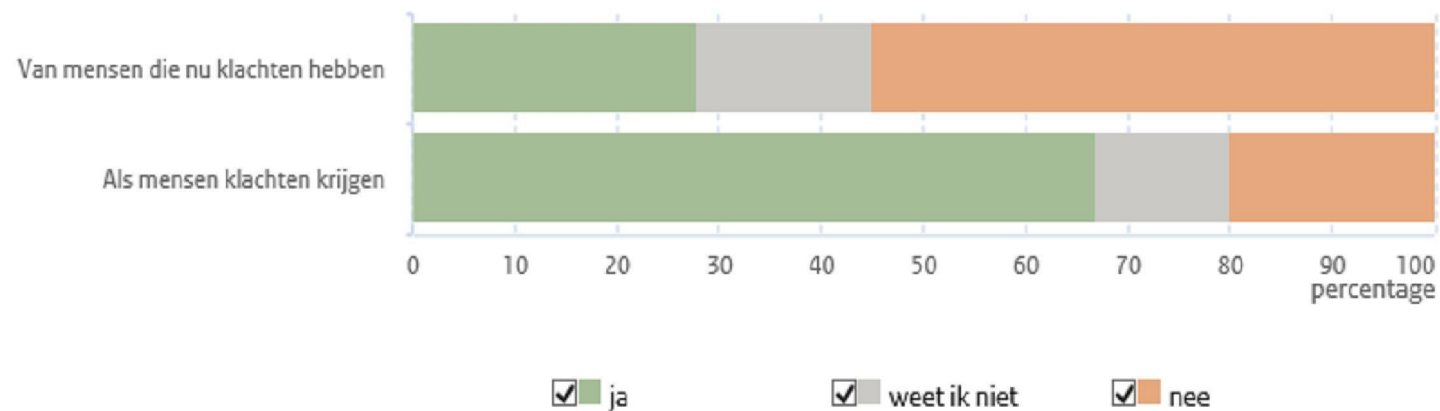

Mensen met klachten zouden zich niet laten testen?
zorgpunt ? Of juist adequate zelfdiagnose?

Bereidheid tot testen

Meting 3, 27 mei - 1 juni

Faculteit voor Veiligheid
en Welzijn
Instituut voor Veiligheid
en Gezondheid

Vragenlijstonderzoek naar

- corona-gedragsonderzoek
- vragenlijstonderzoek
- resultaten
- gebruik van resultaten**

5.1.2e

Corona Gedragsonderzoek | juni 2020

Gebruik van data

- Landelijke cijfers
  - Beleidsrapportages
  - Gesprekken met ministerie, NKC
  - Website
  - Nieuwsberichten
  - Wetenschappelijke publicaties (in voorbereiding)
  - Open source (in voorbereiding)
  - Meer integreren van de inzichten
- Regionale cijfers GGD'en (indien voldoende aantallen)
  - Iedere GGD krijgt zijn 'eigen' data
  - Factsheets/websiterapportages
  - Veiligheidsregio's
  - .....?

Uitdaging voor komende tijd

- Welke vraagstukken rondom gedrag komen eraan?
- Hoe nog meer de kennis te benutten en te duiden?
  - *Ronde 4: inventarisatie van zorgbehoefte.*
- Voldoet de informatie op website? Waar is behoefte aan?
- Verbeteringen?

Ministerie van Volksgezondheid,
Werk en Zorg
Ministerie van Volksgezondheid,
Werk en Zorg

Dank voor uw aandacht

5.1.2e

[@rivm.nl](https://twitter.com/rivm.nl)

5.1.2e

[@rivm.nl](https://twitter.com/rivm.nl)

Twitter: @

5.1.2e

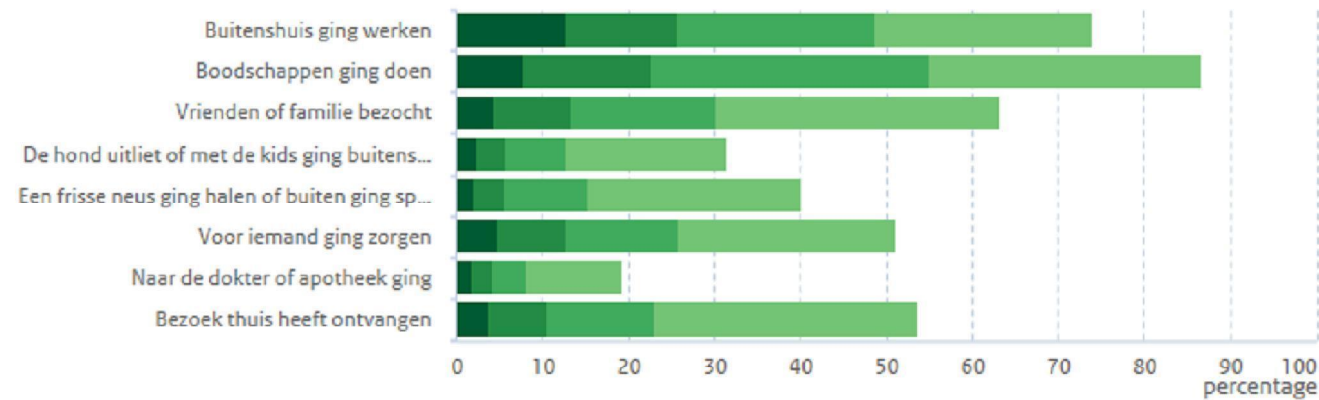
Corona Gedragsunit | juni 2020

1,5 meter afstand houden wordt lastiger

Hoe vaak kwamen mensen te dichtbij?

Meting 3, 27 mei - 1 juni

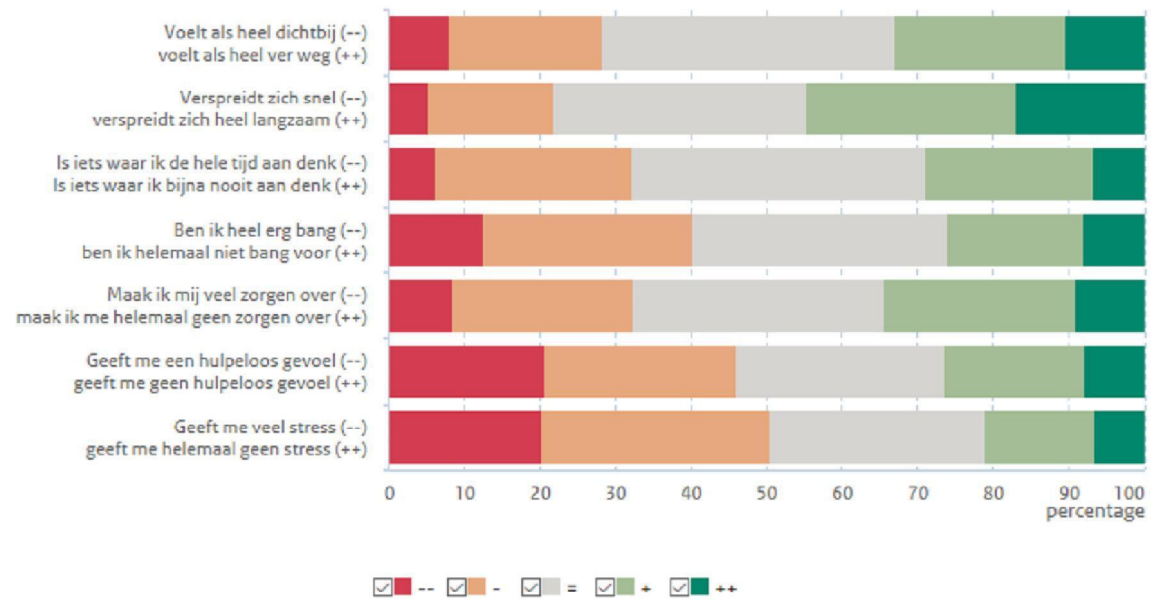
Meestal
  Vaak
  Regelmatig
  Soms
 Zelden
 Nooit

Stellingen over invloed van coronavirus op emotie

Meting 3, 27 mei - 1 juni

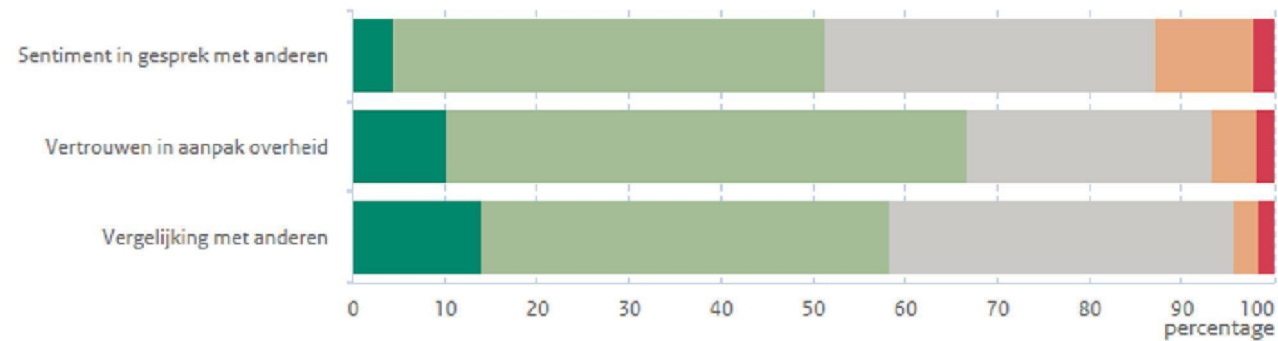

Vertrouwen in de aanpak van overheid

Beeld van de aanpak van het coronavirus door de Nederlandse overheid

Meting 3, 27 mei - 1 juni

Zeer negatief   Negatief   Neutraal   Positief
 Zeer positief

- Waar richt de gedragsunit zich op? Op welke thema's en op welke doelgroepen?
- Hoe zit het conceptuele kader van de gedragsunit in elkaar?
- Voor wie is de informatie die de gedragsunit verzameld?

Resultaten

- Wat komt er uit het onderzoek? Hoe is het gedrag in deze crisis?
- Wat ziet de gedragsunit als opvallend?
- Wat weten we al (zowel fysieke als mentale gezondheid). Wat gaan jullie doen op mentale gezondheid?

Hoe kunnen de GGD'en gebruik maken van de onderzoeken?

(PSH, GOR en onderzoekers publieke gezondheid)

- Duiding van de resultaten.
- Hoe adviseer je over de resultaten? Aan wie? Vanuit RIVM en GGD